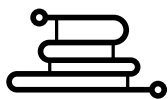

Biblioteka
JANUS

TIM press

Biblioteka
JANUS

Vlada Urošević
BROD SKOPLJE
Izabrane pripovijetke

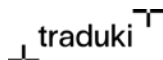
Copyright © Vlada Urošević

© za hrvatsko izdanje:
TIM press d.o.o., Zagreb
tim.press@tim-press.hr
www.tim-press.hr

© of the translation: S. Fischer Foundation by order of TRADUKI

Sva prava pridržana

ISBN 978-953-369-043-8

traduki

Objavljivanje ovog djela omogućeno je uz potporu književne mreže TRADUKI, čiji su članovi Savezno ministarstvo za Europu, integraciju i vanjske poslove Republike Austrije, Ministarstvo vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke, Švicarska zaklada za kulturu Pro Helvetia, austrijska Interesna zajednica prevoditeljica i prevoditelja po nalogu Saveznog ministarstva za umjetnost, kulturu, javnu upravu i sport Republike Austrije, Goethe-Institut, Javna agencija za knjigu Republike Slovenije, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Resor za kulturu Vlade Kneževine Liechtenstein, Zaklada za kulturu Liechtenstein, Ministarstvo kulture Republike Albanije, Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije, Ministarstvo kulture Rumunjske, Ministarstvo kulture Crne Gore, Ministarstvo kulture Republike Sjeverne Makedonije, Ministarstvo kulture Republike Bugarske, Sajam knjiga u Leipzigu i Zaklada S. Fischer.

VLADA UROŠEVIĆ

Brod Skoplje

Izabrane pripovijetke

S makedonskog preveo
Borislav Pavlovski

Zagreb, 2024.

Sadržaj

ZNACI	7
BROD SKOPLJE	15
LUTKA	33
PRIČA O GRADU	41
ZARUČNICA GOSPODINA SARKOJANA	47
STARETINAROVA KĆI	59
VIŠNJEVAC	71
SAKUPLJAČ KRTICA	83
STARETINARNICA U SOLUNU	91
VLAK ZA CHOCHABAMBU	103
DAJMON	109
PORUKA	117
RUKOPIS IZ KITAB-HANA	123
DUBROVČANI U SKOPLJU	137
TAJNA SVETE SOFIJE OHRIDSKE	143
TAJNA SKOPSKE SAHAT-KULE	153
PRIVLAČNOSTI ARHEOLOGIJE (<i>San</i>)	163
KNJIGA S LJUBIČASTIM KORICAMA	167
DIRIŽABL NAD POLJEM KUKURUZA	181
ISKUPLJENJE (<i>San</i>)	193
DJEVOJKA IZ AKVARIJA (<i>San</i>)	197
MOGLO BI BITI I GORE (<i>San</i>)	201
AMONIT IZ SAHARE	205
NOŽ OD OPSIDIJANA	225
TOPLI KROASANI ZA DORUČAK	239
O AUTORU	247

ZNACI

Ljeto je prolazilo sporo, s dugačkim nakupinama prašine po napuštenoj tržnici gdje su nekada stajali sajmeni vrtuljak i streljana, dok je hodao ulicama toplim i praznim, koje su prali tek predvečer, i gledao krastave žute pse kako sjede na ugrijanim kamenim pločama i dašću, i zatamnjene prozore u kojima bijaše nataložen mir popodnevnih počinaka (neka žena u kombinezonu prošla bi odjednom, usporenih kretnji, sanjiva), dodirujući rukom, usput, kućne ukrase što su predstavljali nekakve vijence, i ne misleći ni o čemu.

Pijuckao je limunadu u malim otvorenim prodavaonicama, dok bi ulicom prolazila nekakva kola, a limeni šank bio ugodno kiselkasto-metalno hladan, iako su nakon prolivene limunade po njemu miljele ose. Prodavač je brisao šank ravnodušnim pokretima. Prolazio je pored izloga (s teglama marmelade i prašine) i promatrao kinoreklame što se nisu mijenjale.

Ispred blagajne kina, na suncu, stajali su preprodavači karata i igrali neku igru pogađanja. Blagajna je bila zatvorena, dnevnih predstava nije bilo i preprodavači su možda stajali ondje bez razloga. Visoki prozori na stražnjim zidovima kuća bijahu plamtjeli od sunca. Uokolo se širio vonj sasušenoga papira. Vraćao se glavnom ulicom.

Toga ljeta nikamo nije otputovao, možda pomalo iz inata svima, možda zato što se bojavao putovanja, promjene svega, a najviše povratka. Potom, kad u grad stigoše vrućine, uplašio se osamljenosti što dolazi s njima, ali je ipak ostao, možda ponovno iz inata, možda zato što je mislio da je prekasno za pripreme, traženje mjesta, putovanje.

Skitao je, uglavnom po glavnim ulicama, praznima popodne, i zabavljao se promatranjem grada što je bio poprimio, ovako prazan, drukčiji izgled. Obilazio je kina, zagledao se u izloge, uživao u tome što nikamo ne žuri, što neće susresti nikoga poznatog. Hodao je polako po ulicama, držeći ruke u džepovima i ne misleći ni o čemu.

Došao je do trga, novinskoga kioska, i počeo listati požutjele naslovne stranice ilustriranih časopisa. Nije čitao ništa toga ljeta i nije kupovao novine, ali ih je svakodnevno prelistavao, unaprijed znajući što će vidjeti. S trga je dolazio autobus. Na prvoj stranici jednih novina bila je slika nekoga primorskog grada: u prvom planu bijahu kuće, visoke i stare, između kojih su se spuštale tijesne ulice, pune vlažnoga propuha. U dubini su se širili more i nebo, i stapali se bez granica. Lijevo bijahu čempresi i brijeg prepun nepoznatih biljaka.

Ispod fotografije pisalo je ime grada, tamno od vjetrova: Omiš. Ime se potpuno podudaralo s fotografijom te ju je nadopunjavalo. Prvo slovo otvaralo se i širilo u plodnome otvoru zaljeva, između neba i vode čije granice sa zemljom, koje se nisu vidjele zbog kuća (ovdje se negdje širio miris soljene ribe, stare buradi i mačaka), mračno je nagovijestilo drugo slovo. Treće slovo bijaše

visoko i okrnjeno na vrhu, poput čudnih visokih dimnjaka kamenih kuća, dok se četvrto gubilo negdje u trnovitom grmlju mediteranske makije po brežuljcima.

Autobus je napuštao trg plašeći golubove. Možda sam trebao otputovati, pomislio je i brzo okrenuo stranicu. Zanosne filmske glumice smiješile su se zavodljivo.

„Što želite?“ upita prodavač.

„Ništa“, reče i pođe prema parku.

Koračao je polako i bijaše kod ulaza kad su u park već počele dolaziti obitelji s djecom u kolicima. Prolazile su djevojke u šarenim haljinama, smijući se i jedući sjemenke. U hipu jake svjetlosti zalaza oglasile su se životinje iz zoološkoga vrta iza parka. S vremena na vrijeme dopirao je njihov težak i topao dah. Odjednom mu se to njegovo hodanje po prepunom parku u kojem nije znao što bi radio učinilo nepotrebnim i nepromišljenim. Okrenuo se i pošao natrag.

U daljini, na kraju grada, vidio se vrtuljak što se uzdizao prema nebu poput neke velike paučine. Iznad grada kružio je školski avion i bacao letke. Djeca su trčala po ulicama i vikala: Striko, baci nam plakate! U jednoj ulici koju je još uvijek osvjetljavalo sunce vukla su se sporo kola natovarena pokućstvom: netko se selio.

Iz zidova je izbijala toplina. U sumrak počela su prolaziti kola za pranje ulica (sa šumom vode što pada, uzvicima djece, a zatim nekakvom tišinom, zelenom i mekom) i ulice su odjednom, tko zna zašto, počele mirisati na brijlačnicu.

„Omiš“, reče on i oćuti odjednom miris ustajale ribe i katrana.

„Gluposti,“ reče, „što mi pada na pamet?“

Ispred kavana sjedili su ljudi u košuljama. Na prozorima spavaćih soba, mlakih i polutamnih, što mirišu na ustajalu posteljину, s lusterima od papira što su uneredile muhe, bile su žene nedavno udane, tople i umorne. Muž, u majici, zalijevao je vrt. Na ogradama su sjedila djeca i jela kruh sa šećerom.

Prošao je još jednom glavnom ulicom, gledajući izloge. Odjednom je zastao. Na velikoj fotografiji u izlogu, nad kojom je pisalo *Kamo ovoga ljeta*, otvarao se poznati polukrug zaljeva s čudnim visokim krovovima kuća pred njime.

„Gluposti,“ reče on, „ima toliko tih gradića što sliče jedan drugom.“

Ipak je prišao. Ispod fotografije u izlogu turističke agencije isticalo se ime čiji je prvi slog mirisao na katran i čempres, a drugi na crvenu toplu zemlju i smreke: Omiš.

Nije mu se više šetalo.

„Možda moram otputovati“, reče. Ili je to možda slučajnost. Ipak se osjećao neugodno zbog toga čudnog imena što mu se tako iznenada nametnulo, zbog tih neočekivanih susreta protiv kojih nije imao zaštitu. Kad je stigao u svoju ulicu, padao je već turobni ljetni mrak. Na kraju ulice, u polutama, stajale su žene oko česme što je polako tekla i punile vodu.

Dok se svlačio u svojoj toploj mansardi, ponovio je nekoliko puta: — Omiš. — Ime se sporo zanjihalo svojom nezgrapnom okruglom provom i zaškripalo krmom, poput staroga broda što se nasukao na pustu ravnu obalu, uz lelujavi nered pokidane užadi i školjaka prilijepljenih

o njegovo dno. Osjetio je kako ga nejasno uznemirava taj udaljeni poziv, neobjašnjiv i uporan, to ime što je svojim pojavljivanjem obećavalo nešto novo i nedoživljeno.

„Ne“, reče on, „to je slučajnost.“

Ipak je spustio dva kufera s ormara i obrisao prašinu s njih. Zadovoljno ih je promatrao.

„Ne“, reče, „to je ipak slučajnost.“

Kroz prozor se uvlačio miris kora od lubenica što su gnjilile po smeću i glasovi žena koje su skupljale djecu iz napola osvijetljenih dvorišta.

Sutradan su ga kuferi podsjećali na zaljev s tamnim kućama. Namjerno nije prolazio kraj turističke agencije i nije razgledavao ilustrirane časopise. Hodao je gradom dok je na toplim kamenim pločama dahtala jara poput žutog psa, preprodavači karata stajali su pred kinom i igrali nekakvu igru pogađanja, a u izlozima su ležale mrtve muhe. Eto, pomisli, to bijaše samo slučaj. Ipak je s nejasnim drhtanjem gledao izloge.

„Idem u kino večeras“, reče. „Previše osamljeno živim.“

Dok je stajao u redu za karte, sunce je zalazilo iza visokih kuća. U parku, s druge strane ulice, jedan je čovjek s cipelama pod glavom ležao na klupi. Prolazila su kolica sa sladoledom. Na kolicima su bili naslikani kauboji i Indijanci u baroknom okviru.

„Kako je prošlo ljetovanje?“ reče jedan glas iza njega u redu.

„Preljepo“, odgovori drugi glas.

Isprazno je pokušavao gledati borbu što su vodili Indijanci s kaubojima.

„Gdje ste bili?“ upitao je prvi.

Uzalud je pokušavao vidjeti čovjeka što je sada ustajao s klupe i obuvao cipele.

„U Omišu“, reče drugi.

Iako je unaprijed znao da odgovor mora tako glasiti, uplašio se. Izišao je iz reda i pošao doma. Bijaše zbunjen tim znakovima što su dolazili nepoznatim putovima i susretali se pred njim da bi mu priopćili o nekom nepoznatom gradiću u kojem nikada nije bio i čije ga je ime, koje je čuo ili pročitao jedanput-dvaput prije toga, ostavljalo dotada krajnje nezainteresiranim.

Popeo se stepenicama po kojima je škripala prašina sakupljena preko ljeta, nanesena od tko zna kuda s nekakvim vjetrom, zajedno s požutjelim listićima papira, i ušao u sobu.

„Sutra putujem“, reče glasno i otvori kovčege.

Ujutro je pokušao biti logičan.

„Gdje je taj Omiš?“ rekao je svome licu u požutjelo zrcalo dok se brijao. Ipak, nije više spomenuo slučajnost. Kovčege je ostavio tako, napola napunjene, ali je odlučio sačekati još jedan znak. Bijaše nevjerojatno da poslije triju javljanja udaljenoga imena što su pristizala jedno za drugim ne dođe i četvrto. Dani što su prolazili bijahu spori i ispunjeni mutnim sjajem prašnjavoga neba što je opkoljavalo grad. Plaže su bile prepune, pred kinom nije više bilo preprodavača, izlozi su pobijeljeli od prašine. Žuti pas na vrućini dahtao je teško na toplim kamenim pločama.

„Moram otputovati“, govorio je i nastavljao skitati. Na zalasku sunca nad gradom je ležala crvenkasta prašina.

Iza grada, u zoološkom vrtu, rikale su zvijeri. Rijeka je bila sasvim plitka i bistra, pa su se i na šljunku vidjele sjene riba što su se pokušavale uspraviti nasuprot njezina toka. Znaci nisu stizali. On je stalno očekivao tu zadnju, konačnu poruku što će poslati taj udaljeni grad, da krene, otputuje, iščezne.

Znak nije stizao. Na kovčezima se već nakupila prašina, neke je stvari već bio izvadio. Tada je odlučio i otišao ponovno u ulicu gdje bijaše turistička agencija. Još izdaleka je predosjetio promjenu. Kad se približio, vidio je sasvim drugačiju sliku. Na pejzažu s planinskim predjelima bilo je borova, jedno srušeno stablo, par u golf-hlačama koji je jeo doručak na travi, crkva u daljini, krave. Stajao je pomalo izgubljen pred tom slikom što mu nije ništa govorila.

Ispred kioska s novinama stajala je poznata gomila ilustriranih časopisa. S nejasnim predosjećajem premetao je po njoj i listao stranice.

„Što želite?“ upitao ga je prodavač.

„Ništa“, reče on. Novina nije bilo. „Zar nemate stare novine?“ upita, osjećajući da je sve već uzaludno.

„Ne, nemam drugih“, reče prodavač.

Skitao je nekoliko dana izgubljeno. Nebo bijaše veliko i prazno. Novine kojima su bili oblijepljeni prozori bijahu sasvim žute, izgorjele, i lako su se mogle poderati. Na krovovima su se sušili rasječeni plodovi. Ljeto je prolazilo s dugačkim nakupinama prašine što se povlačila po ulicama i pored pruge, pored staničnih magazina i fijakera što su čekali u toploj sjeni velike stanice.

Jednog dana, otkako je već vratio kovčege na ormar, među starim školskim knjigama našao je svoju malu

„Bili smo susjedi“, reče starac. „Da ih nisi poznavao?“ Djeca su već malo dalje bila našla nekakvu drugu zanimaciju u travi te se okupljala vičući.

„Često su me pozivale na višnjevac“, reče starac. „Od višanja. Sada ih nema više tko brati.“

Udaljavao se prema pčelinjim košnicama.

Filip je pretražio džepove. U jednom džepu našao je novine s oglasnom stranicom. Potražio je datum. Novine su bile stare, požutjele i u raspadanju. Gore, na vrhu, stajalo je: 25. srpnja 1963.

Zatim je pošao stazom zaraslom u travu, pokušavajući putem obrisati novinama još uvijek ljepljivi dlan.

SAKUPLJAČ KRTICA

Poslije filma u ljetnom vrtnom kinu, poslije večere, ćevapa i piva, u restoranu u parku, obitelj Parmakoski došla je polako do velike stambene zgrade u jednom od novih gradskih naselja u kojem je živjela. Zidovi kuće bili su upili toplinu sunca i sad su je ispuštali: u zraku su se osjećali topli slojevi obavijeni oko zgrade. Noć je mirisala na benzin, trule kore lubenica, sijeno – u malim parkovima pokosili su travu.

Uđoše u lift, Biserka i Najden, a zatim i njihova djeca, Zorica i Borjan.

„Kako miriše na zemlju“, reče Biserka. „Ne čini li vam se...“

Najden je slegnuo ramenima. „U parkiću iza kuće kopaju za kanalizaciju“, reče Zorica.

„Pa što onda ako su kopali“, reče Borjan. „Nisu je prevozili liftom.“

Imao je devet godina i petogodišnja Zorica činila mu se suviše nelogičnom.

Parmakoski su živjeli na devetom katu. Najden je otključao vrata i upalio svjetlo.

„Što je ono?“ upita Borjan.

Na bijelom tepihu u dnevnoj sobi ležalo je zgrčeno, tamno tijelo nekakve male životinje.

„Miš!“ vrisnula je Biserka.

PRIVLAČNOSTI ARHEOLOGIJE (*San*)

Na arheološka iskopavanja pozvani su i visoki muslimanski svećenici: nalazimo se, najvjerojatnije, u nekoj državi u kojoj je islam službena religija, i gdje njihovu prisutnost (objašnjavam sam sebi) zahtijevaju zakoni ili običaji. Uokolo je žuta pješćana zemlja; na mjestima iskapanja, u rovovima, vide se slojevi zaostali kao poslije poplava: kore manje ili više ispečenog tijesta. Divovske građevine: grubo obrađene kamene kocke, postamenti bez kipova, veoma široki stupovi; nešto poput egipatskog hrama.

Supruga voditelja arheološke misije jako je lijepa. Ekscentrična: cijela njezina odjeća sastoji se od dugih vrpce obavijenih poput zavoja oko tijela. To je neki lagan, napola proziran materijal čiji krajevi leluju na vjeru. U dvije su boje: tamnijoj – boji duhana za lulu, i svjetlijoj – boji cvjetne peludi. Ona stoji na rubu iskopa: vjetar leprša tim povezima oko nje.

To je nešto poput zaustavljenog kadra. Još jednog. Trenutačne snimke razdijeljene bljeskovima. Ja sam (dodatna spoznaja) ekspedicijski fotograf. Fotografiram suprugu voditelja misije pored stupova. Ona je zaljubljena u mene. Njezin je suprug prezauzet.

Nas dvoje hodamo među ruinama. Vodi me za ruku. U jednom trenutku, između dvaju stupova, opažam da nas,

krijući se iza gomilica iskopane zemlje, slijede svećenici. Imaju brade. U rukama nose nekakve male knjige crnih korica, najvjerojatnije potrebne pri pogrebnim ritualima. (Prekid.) Nailazimo na nosoroga, oslonjenog na stup. Nije živ: odavno je ubijen, ispunjen slamom, prepariran. Iz istrljanih mjesta ispada mu slama. Na nogama ima kotačiće. Ostavljamo ga. (Prekid.) Oni s bradama vuku užetom nosoroga. (Prekid.)

Ona me poziva da siđemo u jedan iskopan rov. Jasno se vide slojevi žute, smeđe, narančaste zemlje, neki slojevi imaju boju hrđe. Dolje je, na dnu rova, neudobno, ali njoj se žuri. Odmatam njezine zavoje: mučan posao, dijelovi tkanine križaju se neočekivano, ima ih besmisleno mnogo. Ona je nestrpljiva, cijela se trese, gubeći snagu. Osjećam kako joj pada glava, ruke se ne drže za ramena, cijela je nekako lagana, razlomljena, necjelovita. Odmotavam posljednje zavoje: preda mnom je kostur, bijel, gladak, kosti su trošne poput krede. Kostur ima na lubanji „krunu Gornjega Egipta“ (arheološki termin koji sam zapamtio, čini se, iz razgovora između članova arheološke ekipe), na licu zlatnu masku; na mjestu očiju dva mala skarabeja od *lapis lazulija*. U rukama drži nešto poput srebrnog žezla. Netko stoji iza mene. Okrećem se. Na rubu rova stoje bradati svećenici pokazujući prstom prema meni. Napravio sam nešto veoma loše: mogu biti okrivljen za skrnavljenje nečijih posmrtnih ostataka ili za bludne radnje usred arheoloških iskopina. Povlačim se unatraske kroz rov, padam, zatim brzo ustajem, trčim.

Ne, nitko me ne proganja. Vraćam se prema velikom hramu. Na prašnjavom kamenu temeljcu nalazim svete

knjige što su svećenici nosili sa sobom. Otvaram jednu: riječ je o arheološkim knjigama s preciznim crtežima i rekonstrukcijama građevina. To nešto objašnjava, ali što? Dolazi voditelj arheološke misije. Ljubazno me pozdravlja. Izgleda da ništa ne zna.

Između dvaju hramskih stupova postavljeno je veliko platno. Večer je. Na platnu se projicira uvećana slika nosoroga. Iza stupa izlazi supruga voditelja arheološke misije. Pokazuje mi otvoreni dlan. Vidim: na njemu drži dva mala skarabeja od *lapis lazulija*. Shvaćam nešto jako važno, ali spoznaja nepovratno iščezava s buđenjem.

Gestama je pokušavam uvjeriti da mora izići: na tom mjestu nije uopće sakrivena, moramo nastaviti, naći nešto prikladnije s obzirom na situaciju. Uostalom, ona ovdje ne može dugo ostati, u vodi se ne može disati, hladno je i vlažno. Gleda me svojim krupnim, blijedim, kao ispranim očima, bez i najmanjega pokreta. Vjerojatno (to odjednom shvaćam s užasom) i ne razumije što joj želim objasniti.

Moram nešto učiniti. Vrtim se naokolo: u jednom kutu stoji, bačena na kup, oprema za podvodni ribolov. Navlačim, s naporom, to ronilačko odijelo, obuvam crne peraje, stavljam na lice masku s cijevi za disanje, uzimam pušku sa zategnutom oprugom na čijem je vrhu postavljena strijela trozubac i polako, s nespretnim pokretima, upućujem se prema staklenom kavezu.

MOGLO BI BITI I GORE (*San*)

To je nešto između jedne pomalo osiromašene Venecije i začuđujuće raskošno izgrađene svemirske postaje, napuštene zbog čestih kiša meteora zbog kojih su neke zgrade bile izbušene kao rešeto. Kanali su isušeni: na dnu je skoreni mulj i neki kostur gondole zajedno s ostacima ushićenih turista koji su se u trenutku potonuća ljubili. Objašnjavaju mi da je to zato što u ovim krajevima kiša nije odavno padala, ali i zbog toga što je dužd potrošio novac za osvajanje dalekih krajeva s ruba pustinje. Sada ni po kome potrebnim kanalima prometuju oklopljene stonoge, nekakve člankonožacke kompozicije čije lokomotive imaju glave u obliku šumskih mrava; ne može se vidjeti gdje su stanice, a silaženje prema pruži očigledno je vrlo rizično, pa zato nitko ne pokušava iskoristiti ovaj vid prijevoza. Muzeji i galerije u stanju su obnavljanja ili konačnog iseljenja: posvuda su drvene strugotine, ljepljive trake i kartonske kutije, a među njima antičke glave od bijelog mramora, sa šeširima izrađenim od ptičjih pera iz brazilskih prašuma. Po baroknim teatrima, kroz koje puše propuh, odvija se nešto slično probama za maskenbal: djevojke sa štrkljastim butinama i s jedva propupalim grudima odbacuju sa sebe bezbojne dijelove dronjaka i odijevaju svečane odore koje su im nekoliko brojeva

prevelike. Da bi popunile praznine, one si stavljaju, na ramena i oko struka, žive golubove koji su neobično mirni, kao da su pospani ili bolesni. Naime, ako čovjek ima vremena zagledati se, neminovno će se suočiti s pitanjem jesu li im dronjci služili kao karnevalska odjeća, a sada se vraćaju u svoje svakodnevno stanje ili su, pak, jedva dočekale da odbace te grozote što su bile prisiljene stalno nositi i zamijeniti ih nečime ljepšim. Ne uspijevam riješiti zagonetku, jer nekoliko visokih crkvenih lica, s ljubičastim šeširima — poslije sam doznao da su me stalno nadgledali — daju mi znak da sam doista pretjerao, da je sada dosta i da je krajnje vrijeme da odem. Upućujem se (to sam trebao, shvaćam, odavno napraviti!) prema jednoj jako značajnoj zgradi, za koju tvrde da je Državni senat, a neki drugi — Filološki institut, i gdje se treba održati naročito važno savjetovanje. Ali kad se počinjem penjati po stepenicama prema velikim, bogato ukrašenim ulaznim vratima, ona se otvaraju i iz nje izlaze, u zbijenoj gomili, jako ozbiljni ljudi, odjeveni u crno, zabrinuti i još uvijek zauzeti raspravama oko problema koji su bili predmet zasjedanja. Ta važna sjednica je, kao što vidim, završena, a usput shvaćam da je bilo riječi o veoma kompliciranom pitanju, iz oblasti fonetike, o prijelazu glasa *u* u glas *o* (ili obratno?), u nekim slučajevima što su od posebne važnosti za sudbinu zemlje. Među onima što izlaze većina me gleda prijekorno — s očiglednom željom da mi daju do znanja da nisu očekivali od mene da zakasnim na jedan toliko značajan skup. Ja se pravim da sam jako zainteresiran za simbolično značenje nekih heraldičkih figura koje se mogu vidjeti iznad vrata i pozorno slijedim

njihovo ponavljanje na okolnim zidovima, što mi pruža mogućnost da se neprimjetno udaljim s toga mjesta.

Po gužvi koja pristiže do mene iz nekih udaljenijih kvartova zaključujem da je došlo vrijeme karnevala. Ali nije – to su masovni izrazi oduševljenja povodom dviju vijesti: da je zaduženi dužd dao ostavku i da je ponovno, poslije toliko godina, pala kiša. Počinjem, sa zakašnjenjem, povezivati stvari. U jednoj maloj ulici opažam na trenutak kako se oni crkveni dostojanstvenici s ljubičastim šeširima spašavaju paničnim bijegom pred jatom razumlarenih maloljetnika preodjevenih u anđelčice-leptiriće.